

Valóságos csoda

Csoda

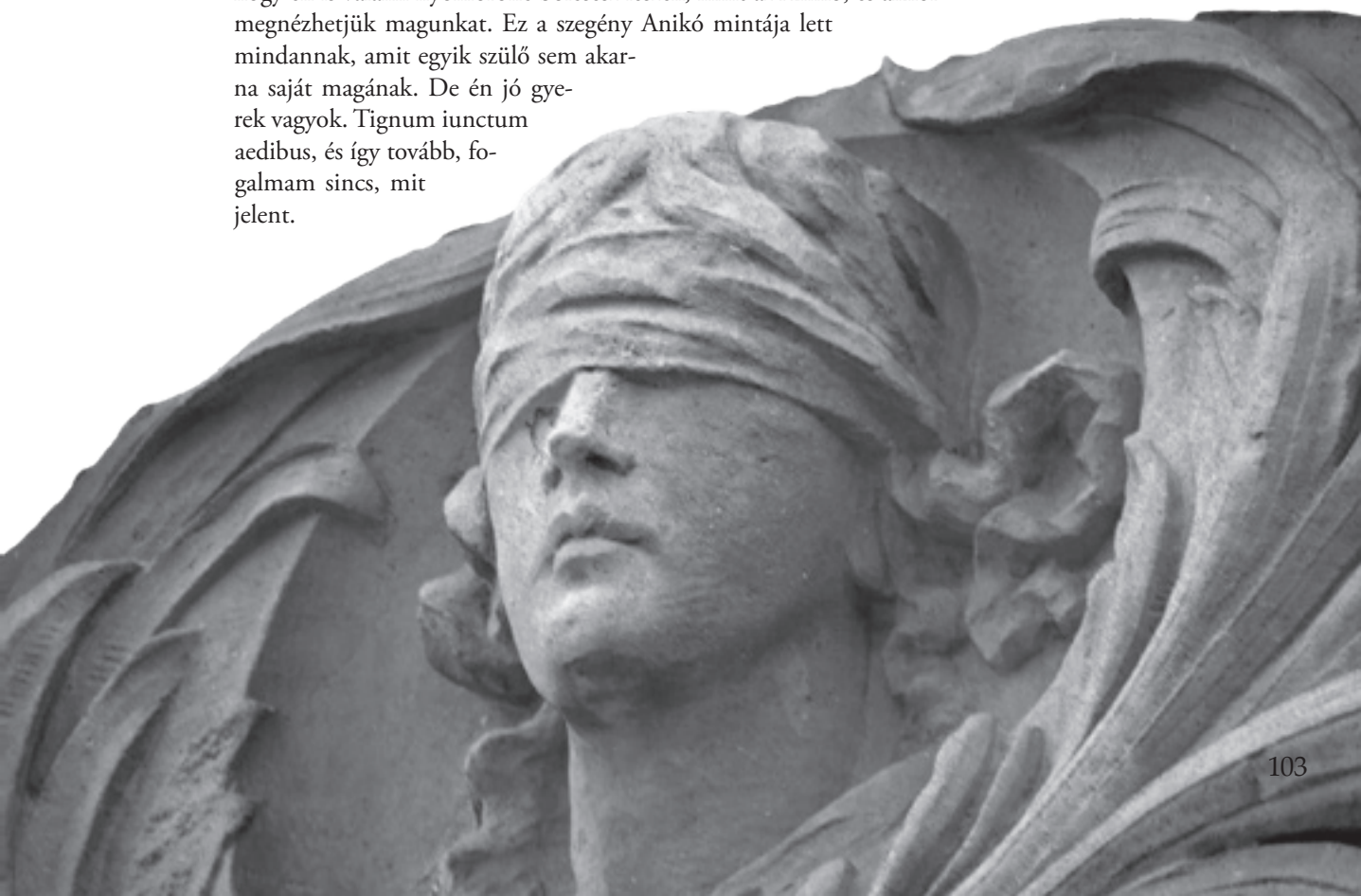
Nem érdekel a politika, mondom apámnak, mert mindenképpen tudni akarja, hogy mire szavazok. Nálunk botrányba fulladnak az úgynevezett politikai beszélgetések, úgyhogy nem mondok neki egy árva szót sem. Mi ez a hülyeség, hogy nem érdekel, horkan föl apám, hiszen ez maga az élet, nem lehetsz ennyire közönyös, és mielőtt a szemei elkezdenek vérben forogni, odamegyek hozzá, és azt mondom, hogy nyugi. Lehet, hogy el se megyek szavazni. Ekkor már tudja, hogy szórakozok vele, mert olyan nálunk nincsen, családlilag vonulunk szavazni, és nézik, hogy dobtam-e papírt az urnába. Az esetleges érvénytelen szavazás pedig száradjon a lelkiismeretemen. Nem adok alapot a kiborulásra, ez már így megy, mindig ilyen voltam, rendes gyerek. A rendes gyerek nem viszi sírba a szüleit a hülyeségeivel, rendesen tanul, nem kábítószerezik, meg se kell nézni a könyökhajlatát, mint az Anikónak, akit a szülei minden héten csekkoltak. Szegény Anikó. Bölcsészkarra ment, és most gyászol az egész család, de szó szerint, az anyja ballagáskor tiszta feketébe öltözött. Szép kis nap volt, harminc fokos napsütés, béna dalokat énekelünk, és tapadt ránk a kötelező harisnya. Anyám könnybe lábadt szemmel, félrebiccent fejével nézett, elballagott a kicsikéje. Senki sem tudja, nem borzoló a kedélyeket, hogy képtelen vagyok bármilyen meghatódásra.

Anyám úgy hív, hogy Zsófikám, a szülésznő után nevezett el, mert majdnem úgy volt, hogy a szüléskor meghalok. Farral próbáltam a világra jönni, anyám nagyon szenvedett, a szívhangom egyre gyengült, és így tovább, elmondja egészen a véres részletekig. Ha hétvégére hazajövök, mos rám, mintha nem tudnám megnyomni azt a nyomorult gombot a mosógépen, Zsófikám, nekem ez öröm, mondja anyám. Úgy vár haza, mint egy tékozló fiút, vagyis esetemben lányt, aki felfalta a házi kosztot, összekoszolta a tiszta ruhát, de hétvégén boldogan feltankol megint. Ne zrikáld apádat, mondja, ez a szavajárása, pedig négy éve ő fenyegette meg, hogy soha többé nem csinál neki vacsorát, ha apám arra a genyó párt-ra szavaz. Anyámnak vannak ezek a furcsa kifejezései, amiket olyan finoman ejt ki, mint egy úrinő. Például most is: a derekához szorít egy lavórnyi szennyest, de légiiesen közlekedik, vékony, előre nyújtott nyakkal, és néha elejti, hogy az a rohadék, vagy fasiszta, esetleg kommunista banda. Politikai és világnézeti kérdésekben nem lehet vele vitatkozni, mert ő mindig tudja, hogy mi van, és akkor az van.

Ilyenkor nem ér nevetni, mert én mindenből csak viccet csinállok, szerinte, pedig ez halál komoly, és az értékítélete, még ha sommás is, megfelelő tájékozottságon alapul. Ilyen szavakat használ, hogy sommás, és más hasonló szakkifejezéseket. Apám ügyvéd, és lassan anyám is jogásszá vált mellette, valószínűleg simán meg tudna írni egy válókeresetet. Anyám nézi a közös képviselő elszámolását, és már hallom is, hogy azt mondja, ezt meg milyen jogcímen vonta le az a kis genyó? A család majdnem belerokkant anyagilag, hogy taníttassák apámat, nem volt evidens a továbbtanulás. Ez is egy sokat emlegetett családi sztori, és apám szerint meg kell becsülnöm, hogy van jogom és lehetőségem tanulni. Ilyen fennkölt érzéseim viszonylag ritkán vannak, nem lehetek hálás olyan dolgokért, amiket nem én tapasztaltam meg, hanem az apám. Apa büszke az eredményeire, nem akarom elszomorítani azzal, hogy az a sok akta a dolgozószobában, és még gyakorlatilag mindenhol a lakásban, engem elszomorít.

Jogot tanulok, de nem akarok szenevegni. Dönteni kell, vállalni a felelősséget, ilyenekkel jöttek, és a lázadáshoz gyáva vagyok. Meg hova lázadni, ha azt sem tudom, hogy mit akarok. Lázadni nemcsak valami ellen, de valamiért is kell, és nekem nincs meg az a valami. Apám kibontott egy üveg bort, amikor felvettek az egyetemre, én meg örültem, hogy ő ennyire örül, anyának könnybe lábadt a szeme, mint mindig, meghatódáskor. Na hogy megy a római jog, kérdezte apám az első hét után, mit lehet erre válaszolni. Jelenleg nem mozog, több évezredes lemaradásban van, mondom, jaj de vicces vagyok. Követem a családi tradíciót, és jogász leszek, de van néhány vészforgatókönyvem, amiről nem beszélek. Például kivándorlok, én is egy olyan *robadt* leszek, aki elhagyta a hazát. Talonban tartom még a könyvesbolti eladói szakmát, mekkorát nézne a rokonság, ha ott találna egy pénztár mögött. Szülész nő, anyám története nyomán. Agyagozó. Kecses ujjaim végigfutnának valami váza nyakán, mint abban a régi filmben, amiből ennyi maradt meg. A szép, szofisztikált nők kerámiáznak. Pizzafutár, újság- vagy reklámszöveg író, esetleg sminkes.

Vannak szép, bonyolult ügyek, mondja apám, próbál gusztust csinálni az ügyvédkedésre, és az sem utolsó szempont, hogy átvehetem a praxisát. Ha elképzelem magam talárban, apám óriási íróasztala mögött, egy kis szúrást érzek a gyomromban. A nagynéném is megmondta, hogy nem vagyok az a személyiség, de az ilyen megjegyzésekre apám úgy néz, mint egy felbőszült bika. Klári, ne beszéljél hülyeségeket, és látom, komolyan, ahogy fel-fújódik a mellkasa, aztán a bajsza alatt pöfögtetve ereszti ki a levegőt. Apám rémálma, hogy én is valami nyomoronc bölcsész leszek, mint az Anikó, és akkor megnézhetjük magunkat. Ez a szegény Anikó mintája lett mindannak, amit egyik szülő sem akarja saját magának. De én jó gyerek vagyok. Tignum iunctum aedibus, és így tovább, fogalmam sincs, mit jelent.

Úgy magolok, mint egy eszelős, befogom a fülem, és előre-hátra hintázva kimondom hangosan a mondatokat. Szia, te kis tignumjunktum, mondja anyám, ha megérkezek pénteken, és már veszi ki a kezemből a táskám.

Mindig kell egy alapkonfliktus, ami kiderül már jó előre, mondta nekem Anikó a gimiben, akkoriban novellákat írt az iskolaújságba. Ebből a konfliktusból fejlődik majd ki a drámai cselekmény, szerinte, és én nem vontam kétségbe. Nem voltam igazán jó semmiben, majdnem színötös bizonyítvány, de semmi különleges tehetség, talán éppen az ilyenekből lesznek a jogászok, és talán apám attól óv meg, hogy rájöjjek, semmi másra nem lennék képes. Öt év egyetem, három év gyakorlat, az utam ki van járva, csak végig kell menni rajta. Államilag elismert ügyvéd leszek, konfliktus egy szál se. Belép anyám, felnézek a könyvből, és kimondom hangosan: konfliktus egy szál se. Az jó, nem, kérdezi anyám szórakozottan, miközben a szennyest szedi össze, vagyis minden kezébe akadó ruhadarabot, hogy megteljen a mosógép. Egy nagymosás a hétvége.

És utazás a fotelek mélyére. Apám újabban pipázik, beékelődve az egyik fotelbe, és hunyorogva néz. Gyanús vagy nekem, te lány, mondja, én meg visszahunyorgok. Pipázz csak, majd jól tüdőrákot kapsz, mondom, mert ezen mindig felhúzza magát, a nagyapja évtizedeket dohányzott végig, és nem kapott rákot, végelgyengülésben halt meg nem tudom, hány évvel ezelőtt, mindenesetre nagyon öregem. Talán az a konfliktus, hogy nincs konfliktus. A *nincs* a probléma. Ez a biztonságos motoszkalás az életemben, a lassú hanyatlás a fiatalkorba, amikor kiderül, hogy az iskola után csak egy másik iskola jön, és azután egy iroda. Bezzeg az Anikó bátor volt, úgy otthagya az egyetemet, amit ő választott magának, mint a pinty. Apám a fotelben ül, úgy néz, mintha a fejembe akarna látni, a besütő nap-sugárban szálldogáló porszemek.

Állítólag nem sírtam, amikor megszülettem, sokáig. A szülésznő megcsapdosta a fenekem, anyám örülten rettegett, hogy megfulladok, elfelejtek levegőt venni, és szépen meghalok. Valóságos csoda, hogy életben vagyok. Néha elképzelem azt a pillanatot, amire nem

emlékezhetek, az első korty levegőre gondolok, ahogy fájdalmasan kitágítja a mellkasom, és azzal ki is préselem ordítva, és úgy ordítok, ahogy csak bírok, ahogy a kis hangszálaimból futja. Anyám hálalevelét írt a születésnőnek, sose kérdeztem meg, hogy miért nem volt ott egy orvos. Bizonyos történeteket olyan régóta hallgatok, hogy eszembe sem jut rákérdezni az egyéb részletekre.

Arra gondolok, ahogy Anikó ült a sulis kerítésén, füves cigivel a kezében, a szülei meg mindenáron a tű nyomát akarták felfedezni a karján. Egyszer ki akartam próbálni, de Anikó azt mondta, hogy nekem nincs szükségem rá, mert én úgyis mindig el vagyok varázsolva. De azt hiszem, csak nem akarta rám pazarolni.

El vagy varázsolva, mondja apám, mint aki tényleg a fejembe lát.

Apa, nekem nincsen politikai hovatartozásom, mondom hirtelen és megkönnyebbülve, hogy végre bevallottam. Úgy értem, hogy van véleményem, de nincs ragaszkodásom.

Nem érdekel továbbá Ulpianus, a tizenkét táblás törvények, az egyetemes jogtörténet, és attól tartok, hogy semmi nem lesz belőlem.

Kis hallgatás, aztán: megúsztunk ennyi évet, és most kezdesz el kamaszodni? Anya, csinálj valamit, kiabálja hátra anyámnak, érdemes volt megszólalnom. Akkor jön anyám az összehúzott, magas homlokával, előkelően, de aggódalmasan, hogy mi történik itt, és mi van. Sajnos nem gondoltam végig a jelenetet.

Elköltözök, végül ezt bököm ki, anyám eltátja a száját. Innen már nincs visszaút, érzem. Csinálom a feszítvált, ahogy apám mondaná, és talán mondja is, szegény anyám majd egy kicsit összeroppan. Most apára néz, aztán rám, kezében lóg a konyharuha. Valószínűleg már a híd alá vizionál engem. Nem érzek semmit, csak követem a kimondott szavakat.

Ez egy elkényeztetett nemzedék, mondta egyszer a Klári nagynéni, bánya kell nekik, nem egyetem, amire anyám csak forgatta a szemét, utálja a Klárit, de persze nem mondja ki, rendesen viselkedik ő is. Úgyhogy amikor anyám azt kérdezi, mit fogok csinálni, ez az első, ami eszembe jut: elmegyek a bányába. Úgy hangzik abban a nagy csendben, mint valami rossz vicc, elnevetem magam, anyám nem érti, talán megbolondultam, vagy mi a fene történik, közben úgy nevetek, hogy szinte hátraesek, a fotel megbillen a falábakon.

Ha most hátraesnék, beverném a fejem, és szétfolyna a vérem, legalább lenne valami súlya ennek az idétlen jelenetnek, legalább tartana valahova a történet, jelen esetben az életem csodálatos kezdetétől a nevetséges végéig. Olyanok vagyunk, mint akik elfelejtették a szövegkönyvet, apám vérekes szemmel ül a pipafüstben, anyám még mindig a konyharuhába kapaszkodik.

Végül nem történik semmi, apám felemelkedik a fotelből, hogy biztosan túltanultam magam, anyám is becsukja a száját, visszamegy a fazékhoz. Este már úgy hív megint, hogy Zsófikám, és átnézzük együtt a közös képviselő elszámolását, mert azzal bizonyosan nem stimmel valami. Nem megyek bányába, és máshova sem. De már kimondtam ezeket a szavakat. Nézzem végig újra, ahogy anyám vasalt ruhákat pakol a táskába?

Talán masször is lehetnék, talpmasször, végignyomogatnám az idegen emberek lábát, és közben egy szót se szólnék. Vagy ki tiltja meg, hogy kalauz legyek? Utaznék egész nap a kalauz ruhában, és lyukasztanám a jegyeket, ha még lenne lyukasztó, de azt hiszem, már valami jegyleolvasó berendezés van.

Vagy sárkányeregető lennék, ahogy azt gyerekkoromban képzeltem, amikor azt hittem, hogy minden foglalkozás, amit csinálni lehet és érdemes.

Eldőlök az ágyon, a repkedő papírsárkány gondolatával elalszom. Arra ébredek, hogy csukódik a bejárati ajtó, az órára nézek: apuék nyitásra mennek szavazni. ■ ■ ■

Schillinger Gyöngyvér (1983, Dunaújváros): Budapesten él, különböző jogászszakmákat kipróbált, jelenleg egyéni ügyvéd, jogi szövegeket fordít magyarról angolra. Novellákat, verseket ír, és a PTE-MK forgatókönyv- és drámaíró szakos hallgatója.